מחוון למורה

מחוון: יצחק בגרר ופרשת הבארות: "כי עתה הרחיב ה׳ לנו"

1. אסר: "אַל־תֵּרֵד מִצְרָיְמָה" (ב). הבטיח: "וְאָהְיֶה עִמְּךָ וַאֲבָרְכֶךָּ", את הארצות לזרעו, וקיום השבועה לאברהם (ג-ה), "עֵקֶב, אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי".
2. דמיון: אותו מקום (גרר), אותו מלך, אותה אמירה "אֲחֹתִי הִוא" מפחד. הבדל: אצל אברהם (כ) האישה נלקחה וה׳ הזהיר את אבימלך בחלום; אצל יצחק רבקה לא נלקחה, ואבימלך גילה בעצמו והגן עליהם.
3. עשק: רועי גרר רבו "לָנוּ הַמָּיִם", "כִּי הִתְעַשְּׂקוּ עִמּוֹ" (מריבה). שטנה: רבו גם עליה (איבה, שנאה). רחובות: לא רבו, "כִּי־עַתָּה הִרְחִיב ה׳ לָנוּ" (מרחב ושלום).
4. רמב"ן: בפשט אין תועלת או כבוד מיוחד ליצחק, ולכן הסיפור רומז לעתיד: באר מים חיים = בית המקדש; עשק = הבית הראשון (מלחמות), שטנה = הבית השני, רחובות = הבית השלישי בלי מריבה.
5. "רָאוֹ רָאִינוּ כִּי־הָיָה ה׳ עִמָּךְ" ומבקש ברית. יצחק נמנע ממלחמה והתמיד, והיריב עצמו בא לבקש שלום.
6. תשובה טובה: טענה: חוזר על מעשי אביו (יח, ב: נשאר כפי שנצטווה, ברית כאברהם); טענה נגדית: התמדה, חפירה מחדש, הליכה לרחובות בלי מלחמה, הכרת אבימלך (כב, כח); פרשן (רש"י "עולה תמימה" או רמב"ן על הבארות); הכרעה מנומקת. ניקוד מוצע: טענה 4, טענה נגדית 6, פרשן 4, הכרעה 6.

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן ואבן עזרא מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה׳ מובא בכתיב ה׳. ממלכתי: סיפורי האבות בספר בראשית נלמדים בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ועיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו, רד"ק ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.